A természetvédelmi erdőkezelés hatásai hazai lombhullató erdei élőhelyeken

József Júlia[1], Ádám Réka[2], Bölöni János[3], Frank Tamás[4], Harmos Krisztián[4], Ősz Gábor[4], Veréb Krisztina[5] és Aszalós Réka[3]

1) Állatorvostudományi Egyetem, Biológia MSc, Budapest
2) Eötvös Loránd Tudományegyetem, Biológia Doktori Iskola, Budapest
3) MTA Ökológiai Kutatóközpont Ökológiai és Botanikai intézet, Vácrátót
4) Bükki Nemzeti Park Igazgatóság
5) Eötvös Loránd Tudományegyetem, Biológia BSc, Budapest

e-mail: rowenna.julia@gmail.com

Bevezetés

A Magyarországon széles körben alkalmazott vágásos erdőgazdálkodás jelentősen módosítja az erdők természetes szerkezetét:

- egykorú, homogén faállomány;
- ritka elegyfajok hiánya;
- nagyméretű, idős, odvas fák, cserjeszint hiánya;
- kevés holtfa.

A természetes erdőszerkezeti elemek nélkülözhetetlen életfeltételt jelentenek az erdei élőlénycsoportok számára, ezért szükség van az ezeket kialakító természetvédelmi tevékenységekre.

2014-ben az MTA ÖK Ökológiai és Botanikai Intézete egy monitoring vizsgálatot kezdett el a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság (BNPI) által végzett természetvédelmi erdőkezelés hatásait illetően, a következő célokkal:

- a kezelés hatására létrejött fafajösszetételi és erdőszerkezeti változások kimutatása, és
- a természetvédelmi kezelés irányelveinek kidolgozása.

A természetvédelmi erdőkezelés céljai

1) Bizonyos faegyedek és a cserjeszint megsegítése:
   - nagyméretű, idős faegyedek megsegítése,
   - elegyfafajok megsegítése,
   - cserjeszintet alkotó fajok megsegítése;
2) Lékek kialakítása (egy-egy faegyed, vagy kisebb facsoport kivágásával):
   - spontán kialakult lékek bővítése,
   - új lékek kialakítása;
3) Nagyobb mennyiségű holtfa kialakítása:
   - lábon álló holtfa gyűrűzéssel,
   - magas csonk,
   - fekvő holtfa,
   - faegyedek sebzése a kéreg felhasításával.

Lék hátrahagyott fekvő holtfával (balra), illetve gyűrűzött faegyed (jobbra)

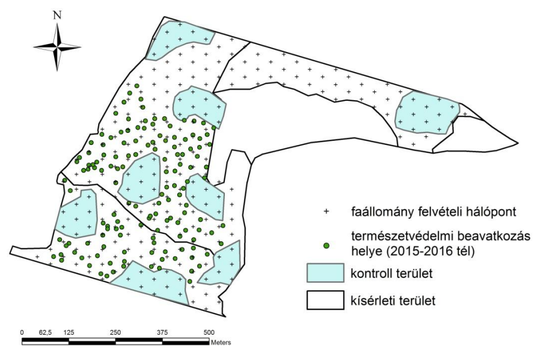

Kialakított magas csonkok (balra), illetve megsebzett faegyed (jobbra)

Terület és módszer

A mintavételezés helye: a Cserhátban, Garáb község mellett egy 34 ha területű tölgyesben. Az állományok átlagkora: 65-75 év. Kezelő: Bükki Nemzeti Park.

Mintavételi pontjainkat egy 40 m-es oldalú háromszögekből álló rácsháló szögpontjai jelölték ki. Az alapállapot felvétele után, 2015-2016 telén sor került a természetvédelmi erdőkezelésre, majd 2016-ban ismét felmértük az érintett mintapontokat.

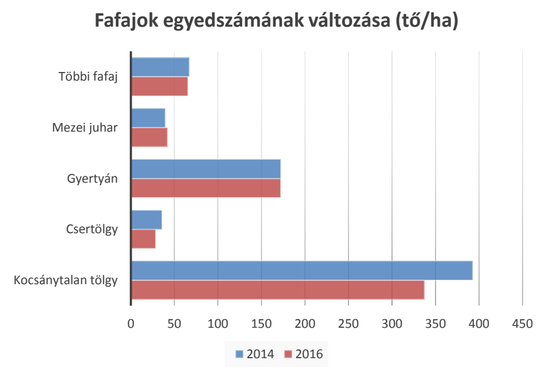
A mintavétel során felmértük:

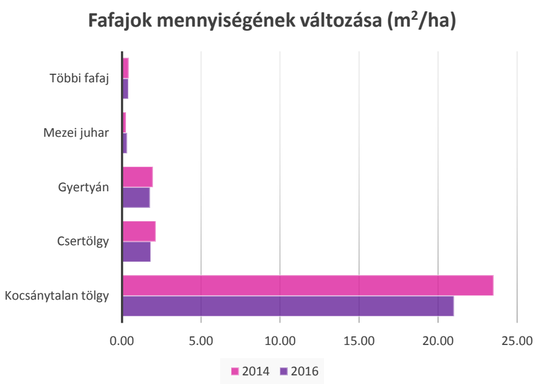
- a faállomány-szerkezeti változókat (fafajösszetétel, átmérő, fekvő holtfa mennyisége és korhadtsági állapota, lombkorona záródása),
- a cserjeszint összetételét, tőszámát,
- a gyepszint borítását, összetételét.

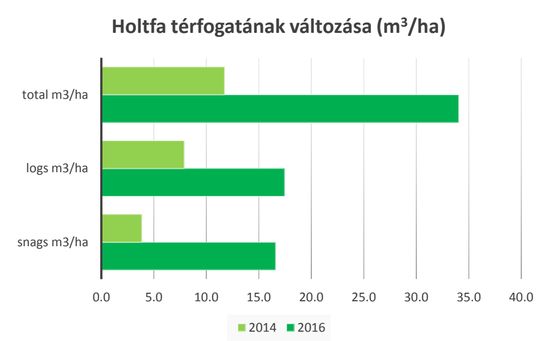
Eredmények

A domináns fafaj mennyisége szignifikánsan csökkent, az elegyfáké nem nőtt jelentősen (de ez ilyen rövid távon még nem várható).

Mind a fekvő- mind az álló holtfa mennyisége jelentősen nőtt, teljes holtfamennyiség megháromszorozódott.

További terveink

A faállomány-, cserje- és lágyszárúszint hosszútávú vizsgálata;
További élőlénycsoportok bevonása a vizsgálatba:

- ültetett csemeték,
- odúlakó madarak,
- xilofág rovarok,
- futóbogarak,
- gombák.